

Ulu öndər həyatını xalqın xoşbəxtliyinə həsr etdi

Musa Bağırovun imzası çoxlarına tanışdır. Sensasiya xarakterli yazılarla təkcə öz vətəninde deyil, ondan kəndada da həmişə diqqət mərkəzində olub: "Ermeni məsələsi" ilə bağlı apardığı araşdırılmalar nəticəsində eldə etdiyi faktlar eślə həqiqətin üzə çıxmışında az rol oynamayıb. Öləkə mətbuatında deyil, Rusyanın ən aparıcı mətbü orqanlarında dərc etdiyi yazılar münasibat işə heç də həmişə birmənalı olmayıb. "ermenilərin qənim" "titulunu" qazandıran yazılar müəllifinə başuculuğu, hörmət getirən də, bəzən təhdid və teziyələrlə də üz-üzə qoyub. Bütün bunnulara baxmayaq, o, informasiya savaşından həmişə qalib çıxıb, çünki tarixi ədalətə, doğruluğa, dürüstlüye, haqqə söykənib...

Dəyərli oxucularımızın xatirindədir, qəzetimizin 2016-ci il 17 aprel tarixli sayında "Tarix dövlətin, millətin güzgüsündür" adlı müsahibədə Musa Bağırov bir daha görüşəcəyimizə söz vermişdi. O, sözünün üstündə durdu. Düşünürəm ki, onunla budəfəki müsahibəmizdə toxunulan məsələlər, aydınlıq getirilən gizli məqamlar heç də az maraq kəsb etməyəcək.

-Musa müəllim, siz mətbuatda həmişə çox maraqlı, belə demək mümkünsə, sensasiya xarakterli məqałelərlə çıxış edirdiniz. Son vaxtlar çox az yazırsınız. Səbəbi nedir?

-Düz deyirlər, son vaxtlar mətbuatda yazılarım az gedir. Bu da səbəbsiz deyil. Bəzi jurnalistlər, tarixçilər mənim yazdığını faktlardan, sənədlərdən çox xoşagelməz şəkildə istifadə edirlər. Uzun illər çətinliklə, əzab-əziyyətə bir çox ölkələrin, şəhərlərin arxivlərində gece-gündüz çalışaraq apardığım araşdırılmalar, xatirələr əsasında yazdıığım kitab və məqalələri qarşılara qoyub televiziya ekranından üzündən oxuyur, bəzən də öz adlarından çıxış edirlər. Belə fikir yanır ki, guya bu adam bunları özü axtarır tapıb, özü tədqiq edib. Mənca, belə hərəkət ne özünə, ne də sənətin hörmət edən jurnaliste yarışmaz. Bax, belə hərəkətlər az da olsa məni həvəsden salır.

1942-ci ildə İ.Stalinin marşal A.Yeryomenko arasında Bakı ilə bağlı məxfi səhbət olur. Bu barədə mənə A.Yeryomenko öz mənzilində şəxsən danışmışdım. Mən isə bu barədə Moskvada daimi nümayəndəlikdə səhbət etmişdim. Təəccüblüsü budur ki, mən heç Bakıya qayitmamış məsələ ilə bağlı söz-səhbətlər yayılmağa başladı, mənə bildirilmədən yazılar yazılıdı. Axi bu faktı ilk dəfə olaraq, özü də hadisənin iştirakçılarının şəxsən birinin dilindən mən eştirmişdim. Mən yene deyirməm, jurnalist, tarixçi, alim öz bildiyi faktlardan, özü kəşf etdiyi tədqiqatlardan danışmalıdır.

-90-ci illerde respublika qəzetlərinin birində yazıldınız ki, M.Qorbaçova qədər olan bütün SSRİ rəhbərlərinin hamisi həkimiyətə əvəriliş və terror yolu ilə sahib olub. Lenindən, Stalinlən tutmuş Y.Andropov da daxil olmaqla. Həmin yazında L.Brejnevin müəmmalı ölümü, S.Sviqunun qətlə, Suslovun ölümü, N.A.Şolokovun həbsi və s. başqa hadisələr barədə çox maraqlı faktlar vermişiniz. Elə həmin informasiyadan bələ nəticəyə gəlmək olur ki, guya L.Brejnev də, M.Suslov da, S.Sviqun da öz əcəlləri ilə ölməyib, onları qətlə yetiriblər?!

Bilirsınız, o zaman ölkəyə L.Brejnevin rəhbərliyi altında Dnepropetrovsk mafiyası adlanan bir qrup, qocalıb əldən düşmüş fəaliyyətsiz insanlar rəhbərlik edirdilər. Ölkə günü-gündən zəifləyib, uğuruma doğru gedirdi. Vəziyyəti belə görən Yuri Andropov ölkəni xilas etmək üçün həkimiyəti elə almağa can atıldı. Keçmişdə olduğu kimi, terror,

-Söylədikləriniz dəhşətli faktlardır, bilmək istərdik, bunlar hansı mənbəyə əsaslanır?

-Birinci, bu məsələlərlə əlaqədar mən dünya şöhrəti, dahi sovetşünasların yazdıqları sənədləri elde edib dəfələrlə oxuyub, tanış olmuşam. İkincisi mənim Moskvada və başqa şəhərlərdə müstəqil jurnalist dostlarım, tanışları var. Bir çox faktları onlardan öyrənirəm. Gelin bir maraqlı fakta da fikir verek. V.I.Lenini aradan götürürən sonra heç bir il keçməmiş N.Nerimanovu qətle yetirdilər. İ.V.Stalini zəhərleyib öldürdən sonra M.Bağırovu aradan götürürənler. Y.B.Andropova sui-qəsddən sonra Heyder Əliyevə qarşı 2 dəfə sui-qəsəd cəhd oldu, lakin onu öldürə bilmədilər. Onda avantüraya keçdilər. Bildiyimiz kimi, SSRİ Müdafiə Nazirliyinin baş qərargah rəisi S.F.Axromeyevi vəzifəsindən azad edilib, Mərkəzi Komitedə məsləhəti təyin etmişdilər. Sonra da onu öz kabiniñində qətle yetirdilər. Adını da intihar qoydular. Onların Heyder

refdən Qorbaçov özü, bir tərəfdən də onun adamları, bir tərəfdən güclü erməni diasporu, digər tərəfdən də "özümüzükülər". Bəxtiyar Vahabzadənin dediyi kimi, "səpi özümüzdən olan baltalar" öz mənfur niyyətlərinə çatmaq istyirdilər. O, bütün bunlara dözsə də, ürək dözmürdü axı...

Burada bir hadisəni də qeyd etmək yerinə düşərdi. 1937-ci il-

dedi: mən bu sənədləri Heyder Əliyevə göstərim, sonra isə bu materialları üzərində ikimiz bir yerde çalışarıq. Əfsuslar olsun ki, bəzi səbəblər görə biz o sənədlər üzərində işləyə bilmədik. On dan sonra mən o sənədləri görəmədim. İndi Heyder Əliyevin iştirakı elan edilir. Bunu eşidən erməni alımları onun əleyhinə şəxsiyyətə başlayırlar: "Əshi, o kimdir? Əyalətdən dənən gəlib, o hara, Moskvadan arxitekturası hərəkət? Onlardan biri akademiyin prezidenti Aleksandrovun yənina gəlib xahiş edir ki, mənə icazə verin gedim institutda çox vacib işim var. Bir de ki, H.Əliyev hara, Moskvadan arxitekturası hərəkət? O, bize nə deyəcək? Aleksandrov ona sərt cavab verib deyir: "hər kim olursa-olsun, o, siyasi büronun üzvüdür. Həmi bu müşavirədə iştirak etməlidir". Sonra katibəsinə çağırıb təpsirir: "bütün şəbəkələrinin bir də xəber verin, hami bu tədbirdə iştirak etməlidir". Onu da deyim ki, akademiyanın bütün şöbələrində erməni alımları çalışırdılar. Onlar burada da öz çirkin əməllərini göstərməyə çalışırdılar.

O, böyük tarixi şəxsiyyət idi.

Bələ insanlar dünyada çox az-az olur. Mən onunla dəfələrlə görüşüb, səfərlərdə olmuşam. Bunda başqa, uzun illər Amerika, Fransa, İsrail və Rusiyada axtarışlar apararaq onun fəaliyyətə əlaqədar olduğunu da qızılıq etmiş faktlar, sənədlər toplaya bilmışəm. Lakin müyyən səbəblərə görə bunlar bu günə kimi açıqlanıb xalqa çatdırımlar.

O, bələ insanlar dünyada çox az-az olur. Mən onunla dəfələrlə görüşüb, səfərlərdə olmuşam. Bunda başqa, uzun illər Amerika, Fransa, İsrail və Rusiyada axtarışlar apararaq onun fəaliyyətə əlaqədar olduğunu da qızılıq etmiş faktlar, sənədlər toplaya bilmışəm. Lakin müyyən səbəblərə görə bunlar bu günə kimi açıqlanıb xalqa çatdırımlar.

Onun Moskvada dövrü çox maraqlı olmuşdur. Baxmayaq, ki, Heyder Əliyev Kremlədə çox qalmadı, amma onunla bağlı açılmamış qürur doğuran çox faktlar, sənədlər var.

Azərbaycanda öz millətinə, respublikasına xidməti olan rəhbərlər olub, olacaq da. Lakin Ulu Öndərin göstərdiyi xidmətləri heç kim göstərməyib. Bu, tarixi faktdır. Heyder Əliyev öz həyatını millətinin yolunda qurban verdi. Bu da həqiqətdir.

Müsahibəni hazırladı: Zümrüd QURBANQIZI, "Respublika".

Əliyevə sui-qəsəd planları heç cür almındır. Odur ki, onu da SSRİ nazirlər şurasında məsləhətçi təyin edib, siyasi bürodan çıxardılar. Əger o, 5-10 gün də qalib işləsədi, öz ərzisə ilə işdən getməsydi onu da Axromeyevin aqibəti gözleyirdi. Onu da qətle yetirib, sonra da deyəcəkdilər ki, bütün bunlara dözsə bilməyib intihar edib. Özü demişkən, onu Alılah saxladı.

Heyder Əliyev çox sağlam adam idi. Mən birinci dəfə onuna 1967-ci ildə görüşmüşəm. Ona biz "Milis tarixi" adlı film üzərində çalışırdı. Sonralar işimle əlaqədar Moskvada, Bakıda və başqa şəhərlərdə tez-tez görüşürəmiz olurdu.

Y.Andropov bir az da yaşaydı Heyder Əliyev SSRİ Nazirət Sovetinin sədri vəzifəsinə təyin olunmalı idi, lakin bu alınmadı. Lakin onun ölümündən sonra Heyder Əliyeye her vasitə ilə böhtən atmağa başlamışdır. Bir tə-

bədəndir, deyə bilməyəcəklər. Mən bu müəlliflərin arasında El-mira Axundovanın yazdıqlarını böyük maraqla oxuyuram. Ona görə ki, o, şahidi olduğu hadisələrdən yazar. O, bir jurnalist kimi Heyder Əliyevin fəaliyyətindən ilk yazanlardandır.

"Brejnevçilər" coxlarına mane olurdular. Məsələn, Leningrad Şəhər Partiya Komitəsinin birinci katibi R. Romanovun da, Heyder Əliyevin Kremlə gəlməyini istəməyən qüvvələr, L.Brejnev vətəfənə yıldı. M. Romanov 1000-dən çox partiya, dövlət xadimini, görkəmli ziyanları hebs etdirir, partiyadan qovdurub gülələtdir. Əslində onların çoxu gənahsız idi. Maraqlısları budur ki, ermənilər bu məsələ ilə bağlı heç vaxt danışmadılar, eksine ister sovet dövründə, isterse də indi Mikoyanın hörmətini uca tutdular. Düşünürəm ki, başqa şəhəre yetiriblər.

İller önce Prezident Aparatın başlıca yüksək vəzifəli şəxslə Heyder Əliyev haqda söhbət zamanı ona 3-4 səhifəlik bir sənəd görgənəmədi. Hörməti isə günündən artırdı. 1983-cü ildə

salıb, 1al-dinmez oturmışdalar. Sonra Heyder Əliyev Moskvadan gələcək planı haqda öz arzularını, təkliflərini bildirib çıxışını bitirdi. O, çıxışını tamamlayanda salondakılar ayaga qalxıb onu aqşlaşdırılar. Şəhəri gün bütün elmi dairələrde onun çıxışından, yüksək intellektindən, savadından, mədəniyyətdən danışırılar. Bilirsınız, Moskva alımları hər partiya, dövlət xadimini, savadlı, ziyanlı kimi qəbul etmirdilər. Lepel L.Brejnev, N.Xruşçov, Çernenkonu və s. Bu hadisədən sonra Heyder Əliyevin hörməti bir az da artı. Qorbaçov heç vaxt ne partiya, ne də dövlət xadimini olmayıb. Bir neçə il bundan önce, onun hansı yollarla həkimiyətə gəlməsi barədə oxuculara çox geniş məlumat vermişdim. Mənim yazdığım məqaləni ona göstərəndə, o, mənim atımı səyb, qəzeti cirib atmışdı. Həmin məqalədə bir cümlə də bəhətan, yalan yox idi, yoxsa o, məni mehəkəməyə vererdı.

Y.Andropovdan sonra həkimiyəti ələ almaq üçün 3 qrup yaranmışdı: biri Qorbaçov qrupu, biri Romanov qrupu, biri də heç nəyə yaramayan Qırışının ehtiyat qrupu idi.

-Gərək ki, sizdə Heyder Əliyevdən hələ də açılmamış faktlar var.

-Bilirsiniz, Heyder Əliyev haqında çox deyil, çox yazılıb, filmlər çekilib. Amma bunların heç birində mən bildiyim qüdrətli, dahi Heyder Əliyev o zirvədə eks olunmayıb. O ki, qaldı mənim yəzib, açıqlamaq istəyirdi faktlara, onları heç kim nə yaza, ne də deyə bilər. Mən hələ tələsmirəm, siz də tələsmeyin, vaxt gelər, bunların hamısı açıqlanıb, xalqa çatdırımlar.

O, böyük tarixi şəxsiyyət idi. Belə insanlar dünyada çox az-az olur. Mən onunla dəfələrlə görüşüb, səfərlərdə olmuşam. Bunda başqa, uzun illər Amerika, Fransa, İsrail və Rusiyada axtarışlar apararaq onun fəaliyyətə əlaqədar olduğunu da qızılıq etmiş faktlar, sənədlər toplaya bilmışəm. Lakin müyyən səbəblərə görə bunlar bu günə kimi açıqlanıb xalqa çatdırımlar.

Onun Moskvada dövrü çox maraqlı olmuşdur. Baxmayaq, ki, Heyder Əliyev Kremlədə çox qalmadı, amma onunla bağlı açılmamış qürur doğuran çox faktlar, sənədlər var.

Azərbaycanda öz millətinə, respublikasına xidməti olan rəhbərlər olub, olacaq da. Lakin Ulu Öndərin göstərdiyi xidmətləri heç kim göstərməyib. Bu, tarixi faktdır. Heyder Əliyev öz həyatını millətinin yolunda qurban verdi. Bu da həqiqətdir.

Azərbaycanda öz millətinə, respublikasına xidməti olan rəhbərlər olub, olacaq da. Lakin Ulu Öndərin göstərdiyi xidmətləri heç kim göstərməyib. Bu, tarixi faktdır. Heyder Əliyev öz həyatını millətinin yolunda qurban verdi. Bu da həqiqətdir.